

Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Μαρίας Στυλιανού – Λοττίδη αναφορικά με την προσβασιμότητα ατόμων με
αναπηρίες σε πληροφορίες για τον COVID-19

Δικαίωμα στην πληροφόρηση Ατόμων με Αναπηρία:

1. Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19 και περιορισμού της εξάπλωσης του, η Πολιτεία έχει προχωρήσει στη λήψη περιοριστικών μέτρων για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της δημόσιας υγείας, ενώ πρόσωπα που βρίσκονται σε κλινικές ψυχικής υγείας και στέγες ηλικιωμένων αναπόφευκτα βρίσκονται σε περαιτέρω απομόνωση.
2. Επί τούτου, οι αρμόδιες αρχές προβαίνουν σε συνεχή ενημέρωση του πληθυσμού σε σχέση με τα εν λόγω μέτρα και τον τρόπο εφαρμογής τους, ως επίσης και για τα μέτρα στήριξης που αποφασίστηκαν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.
3. Η τήρηση και η εφαρμογή των διαταγμάτων και οδηγιών που έχουν ανακοινωθεί για την προαγωγή και διασφάλιση της υγείας, τόσο της δικής μας όσο και των γύρω μας αποτελεί προτεραιότητα για όλους μας, έχοντας όλοι κατά νου πως η διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα πρέπει να αποτελεί το πυρήνα της κάθε ρύθμισης.
4. Είναι αναντίλεκτο πως για τη συμμόρφωση με τα εξαγγελθέντα μέτρα, απαιτείται η απρόσκοπτη πρόσβαση σ' αυτά από όλο τον πληθυσμό, τόσο ως προς στις οδηγίες ή/και κατευθυντήριες γραμμές που ανακοινώνονται, όσο και για τους τρόπους προστασίας από την πανδημία και για την παρεχόμενη στήριξη για την αντιμετώπιση των επιπτώσεών της. Ως εκ τούτου, τα άτομα με αναπηρίες θα πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στη πληροφόρηση/ενημέρωση και γι' αυτό θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόσβαση σε αυτή σε προσβάσιμη και αντιληπτή μορφή.
5. Σύμφωνα με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες που κυρώθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία το 2011,¹ αποτελεί υποχρέωση του κράτους η λήψη μέτρων που θα διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες σε πληροφορίες,² ενώ η παράλειψη λήψης μέτρων προς την κατεύθυνση αυτή, συνιστά, βάσει του άρθρου 5 της Σύμβασης, απαγορευμένη διάκριση λόγω αναπηρίας. Ειδικότερα, τα κράτη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την προαγωγή κατάλληλων μορφών βοήθειας και υποστήριξης

---

¹ Περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και Άλλων Συναφών Θεμάτων (Κυρωτικός) Νόμος 8(III)/2011

² Άρθρο 9 της Σύμβασης

στα άτομα με αναπηρίες, για διασφάλιση της πρόσβασης τους στις πληροφορίες³ χωρίς την οποία δεν νοείται ελευθερία σκέψης, κρίσης αλλά και λήψη μέτρων αυτοπροστασίας, αν πρωτίστως δεν εξασφαλιστεί η αναγκαία πληροφόρηση προς τούτο.

6. Συνάμα το αρ. 11 της εν λόγω Σύμβασης ορίζει πως «... όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την προστασία και την ασφάλεια των ΑμεΑ σε κατάσταση κινδύνου...».
7. Σε ευθυγράμμιση με τα πιο πάνω, την ανάγκη δηλαδή παροχής προσβάσιμης πληροφόρησης προς τα άτομα με αναπηρίες αποτελεί τόσο η θέση της ειδικού εισηγήτριας των Ηνωμένων Εθνών για θέματα Αναπηρίας όσο και της Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης κ. Dunja Mijatović, όπου με την Τοποθέτηση της ημερομηνίας 2 Απριλίου 2020, με θέμα «Τα άτομα με αναπηρία δεν πρέπει να ξεχνιούνται κατά την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19», υπογράμμισε, μεταξύ άλλων: «την ανάγκη για την παροχή διαφανούς και προσβάσιμης πληροφόρησης σχετικά με την πανδημία και τα ληφθέντα μέτρα για την αντιμετώπιση της, σε μια κατάσταση όπου οι πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να είναι σωτήριες, εξελίσσονται ταχύτατα...».

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Οι ενέργειες που έχουν γίνει μέχρι και σήμερα για τη διασφάλιση πιο σφαιρικής πληροφόρησης/ενημέρωσης των ατόμων με αναπηρίες, στην Κυπριακή Δημοκρατία συνοψίζονται σε:

1. εγκύκλιος⁴ της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημερομηνίας 13 Μαρτίου 2020, προς τους αδειούχους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς και το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (Ρ.Ι.Κ.), με την οποία επισημάνθηκε όπως, για σκοπούς άμεσης και έγκυρης ενημέρωσης όλων των πολιτών, περιλαμβανομένων των ατόμων με οπτική και ακουστική αναπηρία, για τις ανακοινώσεις που αφορούν στις εξελίξεις για τη μετάδοση του COVID-19, καθώς και για τις αποφάσεις και οδηγίες της Πολιτείας, μεριμνούν για τη μετάδοσή τους με υπότιτλους και στη νοηματική γλώσσα.
2. ανακοίνωση⁵ του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ημερομηνίας 2 Απριλίου 2020, αναφορικά με τους τρόπους με τους οποίους δύνανται να

---

³ Άρθρο 9 της Σύμβασης

⁴ <http://www.crtv.org.cy/images/users/1/7.2020ProsbasimotitaKoronoios.pdf>

⁵ <https://www.pio.gov.cy/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%B8%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1-%CE%AC%CF%81%CE%B8%CF%81%CE%BF.html?id=13028#flat>

ενημερώνονται τα άτομα με αναπηρίες για τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Παρότι χαιρετίζουμε τα πιο πάνω μέτρα, δεν θα πρέπει να μην επισημανθούν κενά όπου υπάρχουν, η εξάλειψη των οποίων είναι απαραίτητη για εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στη πληροφόρηση όπως:

1. Η απουσία διερμηνείας από όλους τους σταθμούς στη νοηματική γλώσσα ή υποτιτλισμός, ιδιαίτερα όταν φιλοξενούνται κρατικοί αξιωματούχοι/υπουργοί ή/και εμπειρογνώμονες για την παροχή πληροφόρησης σε σχέση με την πανδημία, με επακόλουθο τα άτομα με ακουστική αναπηρία ή μειωμένη ακοή να στερούνται του δικαιώματος τους για άμεση και έγκαιρη πληροφόρηση σε προσβάσιμη γι' αυτά μορφή.
2. Η ανάγκη για υπότιτλους, καθότι σε αρκετές περιπτώσεις ατόμων με ακουστική αναπηρία ή/και μειωμένη ακοή, η διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα δεν τους παρέχει πρόσβαση στις πληροφορίες, παρά μόνο όταν η εικόνα συνοδεύεται με υπότιτλους.
3. Easy to read format. Οι ανακοινώσεις/δελτία Τύπου/διατάγματα/οδηγίες σε σχέση με την πανδημία και τα μέτρα που λαμβάνονται, αναρτώνται στο διαδίκτυο, και η μεταγραφή τους σε γραφή Braille δύναται να γίνει κατόπιν επικοινωνίας των ενδιαφερόμενων ατόμων με οπτική αναπηρία, με τη Σχολή Τυφλών, την Παγκύπρια Οργάνωση Τυφλών ή την Κυπριακή Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρίες. Με το γεγονός αυτό εξυπακούεται ότι τα κείμενα αναρτώνται και θα πρέπει να συνεχίσουν να αναρτώνται κατά τρόπο εύκολο στην ανάγνωση 'easy to read', ώστε η μετατροπή τους σε προσβάσιμη μορφή να γίνεται εύκολα και γρήγορα από το πρόσωπο που το επιθυμεί περιλαμβανομένης της δυνατότητας μετατροπής του κειμένου σε ηχητική μορφή.
4. Κατά τον ίδιο τρόπο, θα πρέπει η μεταγραφή των ανακοινώσεων/δελτίων τύπου/διαταγμάτων/οδηγιών να γίνεται και σε απλοποιημένη και ευκολονόητη γραφή, ώστε να είναι προσβάσιμη και κατανοητή και από άτομα με νοητική αναπηρία.
5. Περαιτέρω ενώ η σχετική ιστοσελίδα⁶ του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, παρέχει ενημέρωση για την πανδημία του COVID-19, και μέσω της ιστοσελίδας υποβάλλονται ηλεκτρονικά οι αιτήσεις για τα μέτρα στήριξης για τις επιπτώσεις της πανδημίας, εντούτοις από ένα ενδεικτικό έλεγχο μέσω μηχανών αξιολόγησης της προσβασιμότητας⁷ κατά πόσον η συγκεκριμένη ιστοσελίδα πληροί τα κριτήρια

---

⁶ <https://www.coronavirus.mlsi.gov.cy/>

⁷ Για παράδειγμα <https://achecker.ca/checker/index.php> και <https://wave.webaim.org/>

προσβασιμότητας από άτομα με αναπηρίες, αναφύονται προβλήματα που ενδεχομένως να αποτελούν κωλύματα για την ολοκληρωμένη πρόσβαση στο περιεχόμενό της από άτομα με αναπηρίες, ενώ παρόμοια προβλήματα ανακύπτουν στην υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων.

6. Η απομόνωση ως αναγκαίο μέτρο πρόληψης και καταστολής της πανδημίας αδιαμφισβήτητα επηρεάζει τον κάθε ένα μας ξεχωριστά. Τα άτομα όμως που επηρεάζονται περισσότερο είναι αυτά που ήδη βρίσκονταν σε κατάσταση εγκλεισμού είτε σε στέγες ηλικιωμένων είτε σε κλινικές ψυχικής υγείας.

Γι' αυτά τα πρόσωπα, όπου η επαφή με τον έξω κόσμο και τους οικείους τους γίνεται ακόμη πιο δύσκολη αυτές τις δύσκολες μέρες, η Πολιτεία θα πρέπει να ενσκήψει περισσότερο, παρέχοντας τρόπους επικοινωνίας είτε με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας για κάποιες ώρες, είτε ηλεκτρονικής επικοινωνίας, όπου αυτό είναι δυνατό υπό τις περιστάσεις, αλλά κυρίως ανεμπόδιστη πρόσβαση στην πληροφόρηση για σκοπούς ενημέρωσης και προστασίας τους, παρέχοντας την ευκαιρία για την λήψη και από τους ίδιους, προσωπικών και εξατομικευμένων μέτρων υγιεινής και προφύλαξης.

Οι προαναφερθείσες παρατηρήσεις δεν εξαντλούν βεβαίως τον κατάλογο με τα ζητήματα που πιθανό να χρήζουν αναθεώρησης για τη βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες στις πληροφορίες αναφορικά με την πανδημία του COVID-19, καθότι οι καθ' ύλην αρμόδιοι για να τοποθετηθούν σε σχέση με αυτό, είναι τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες ή/και οι αντιπροσωπευτικές τους οργανώσεις.

Εισήγηση

Ενόψει όλων όσων έχουν αναφερθεί ανωτέρω, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μου ως Ανεξάρτητου Μηχανισμού Παρακολούθησης που απορρέουν από την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 9 Μαΐου 2012, με την οποία παραχωρήθηκαν στην Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οι αρμοδιότητες προώθησης, προστασίας και παρακολούθησης της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για ΑμεΑ, τα προαναφερθέντα τίθενται ενώπιον των Γενικών Διευθυντών των Υπουργείων Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με την εισήγηση όπως, για σκοπούς πραγμάτωσης του δικαιώματος των ατόμων με αναπηρίες για προσβάσιμη

πληροφόρηση, φροντίσουν για την άμεση διερεύνησή τους, σε συνεργασία και συνεννόηση με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες.

Αντίγραφο της παρούσας Τοποθέτησης θα κοινοποιηθεί στον Πρόεδρο της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρίες, για ενημέρωση, καθώς και σε Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας για τις δικές τους ενέργειες στο μέτρο του εφικτού για τον κάθε ένα ξεχωριστά.
